

Læserbreve, højst 100 ord, eller debatindlæg, højst 400 ord, sendes med navn, titel og postadresse til Debattredaktionen. Indlæg kan sendes som mail til debat@pol.dk

Vi bringer kun tekster alene sendt til Politiken. Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster og til også at bringe teksterne på politiken.dk/debat

Kronikforslag på ca. 2.100 ord sendes med navn, titel og post-adresse til Kronikredaktionen. Indlæg kan sendes som mail til kronik@pol.dk På politiken.dk/leder kan man kommentere avisens ledere.

VIGGO HØRUP
(1841-1902)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

EDVARD
BRANDES
(1847-1931)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

Opinionsredaktør:
Per Michael
Jespersen

Debatredaktører:
Mette Højbjerg,
Niels Nørgaard,
Tarek Omar og
Camilla Stampe

Jourhavende:
Niels Nørgaard og
Camilla Stampe

Analyseredaktør:
Poul Anders
Aarøe Pedersen

Lederkollegiet:
Kristian Madsen

Kronikredaktør:
Christoffer Emil
Bruun

Redaktionschef:
Anita Bay
Bundegaard

Debat:
Rådhuspladsen 37,
1785
København V
Telefon, Debat
33 47 23 31
Telefon, Kronik
33 47 23 37
Fax
33 15 41 17

Børn skal ikke være en salgssucces

De mennesker, som har fået så rå en behandling af deres forældre, er dømt til evig usikkerhed. De ved aldrig, om de gør det godt nok. Måske kunne de være 'bygget' bedre eller anderledes.

OPDRAGELSE

PETER SKOV-JAKOBSEN,
BISKOP I KØBENHAVN

'BUILD-A-BEAR' er en salgssucces, hvor man i legetøjsbutikken kan bygge sin egen bamse helt fra grunden, med både hjerte og fødselsattest. Jeg har mødt enkelte mennesker, som var faldet i hænderne på forældre, som på samme måde troede, at de kunne bygge et barn.

DE MENNESKER, som har fået så rå en behandling af deres forældre, er dømt til evig usikkerhed. De ved aldrig, om de gør det godt nok. Måske kunne de være 'bygget' bedre eller anderledes, og så havde de måske gjort sig fortjent til den opmærksomhed, som de aldrig fik, fordi nogen var optaget af at 'bygge' dem, gøre dem som sig selv eller som drømmen om sig selv.

Elsk dem - tag dem med - vis tillid - giv ansvar. Det er det grundlæggende forhold mellem forældre og børn. Et sted i verden skal mennesket mærke, at man er elsket, fordi man er, og ikke, fordi man har gjort sig fortjent til det.

Hvis opdragelsen skal nytte noget, må det grundlæggende forhold være, at man elsker barnet. Dermed er begge parter i det frieste forhold, der findes i verden. Den, man elsker, gør man fri, lytter til, iagttagere.

DEN, DER BLIVER elsket, opdager, at nogen, der ser mig, vil mig, som jeg er, eller som jeg er ved at blive.

Vi lever som de frieste mennesker sammen, selv om vi er fuldstændig knyttet til hinanden, men det bånd snævrer altså ikke. Vi kan godt snerre, skændes, græde eller juble. Vi er frie, for vi kan tale om alt menneskeligt og umenneskeligt sammen. Jeg hader udtrykket, at 'Børn skal tage ansvar for egen læring'. Det kan de da ikke. Det er kun slappe voksne, som undviger ansvaret, der siger sådan. Det er lige så urimeligt, som når den 5-årige Irma skal tage stilling til, hvad der skal spises i aften. Jeg forstår godt den skingre gråd, når barnet skal tage den voksnes ansvar.

Børn er med. De er på slæb. Vi har ansvaret for dem. Vi skal lære dem livet at kende og vise dem de sider af livet, vi selv er optaget af. De skal med i kroge og af-

Tegning: Philip Younrel

kroge af livet i samtaler, på rejser, i hverdagen. Undervejs fortæller vi dem om alt vigtigt, rigtigt og forkert. Selvfølgelig laver man aftaler undervejs: Hvor mange boghandlere, museer og stormagasiner går der på en tur i McDonald's eller i legetøjsbutikken osv. - det er aftalestof.

Undervejs lærer de noget om os, verden og sig selv. Børn skal ikke være en salgssucces. Det må aldrig ende i projekt 'Build-A-Baby', hvor børn er mål for en opdragelse, som ikke er lyttende og iagttagende.

DER FINDES ikke et ideelt menneske, man kan modellere op ved hjælp af den rigtige skole, bestemte venner eller de mest udviklende fritidsinteresser. Måske hører barnet bedre hjemme på boldbanen end på klaverbænken - eller omvendt?

Børn, der slæber rundt på en rygsæk af forældrenes perfekte byggesten, vil altid føle, at de ikke gør det godt nok. De kan aldrig trykt læne sig tilbage i vished om, at deres grundeksistens er anerkendt.

Det første, alle mennesker udfører, er formentlig tyngdeloven. Den lærer os konsekvens! Der er også den etiske tyng-

delov: Man må ikke lyve, stjæle, slå (ihjel).

Barnet lærer hurtigt, at det er et godt grundlag at færdes med hinanden på, men selvfølgelig kan man ikke lade være at udfordre principperne. Går den, så går den; men som regel erfarer man så korrektioner af kursen. Hvis man elsker et andet menneske, er det klogt at tage korrektionens udfordring på sig. Dem, der ikke er bundet af kærlighedens forhold, tager nemlig altid lidt hårdere fat, og det føles værre.

Som voksen kan man sige undskyld, hvis man har taget fejl. Som forældre har vi ansvar for at lære barnet, at man kan tage fejl, misforstå og bare blive edder-spændt rasende og derfor komme helt uden for styringsmulighed. Så må man beklage. Gør man det ikke, lærer barnet kun at fremture og blive dum.

Når det handler om den etiske tyngdelov og konsekvensen, er det allervigtigste at lære barnet, at konsekvensen kan brydes og hele tiden bliver brudt: Man kan godt få isen, før man har slået græs. Man bliver stilet på, selv om der har været balade i luften. Det kan godt være, at man brummede og hvæsedede lidt over præsta-

“Den dag, det bliver det svært eller endog rigtig svært, skal ens børn vide, at døren aldrig falder i med et smæld efter dem

tionen og syntes, at der udvistes sløseri efter noder, men det grundlæggende forhold er end ikke anstrengt, for man er bundet til hinanden som de frieste mennesker.

MAN ER FORÆLDRE og børn hele livet. Som tiden går, kommer man i øjenhøjde, og som far eller mor bliver man taget med, vist tillid. Vi lever livet sammen, som nogen, der kender hinanden på en særlig måde. Sammen har vi grint og glædet os. Som oftest var det hverdag. Der var også sorg og bekymringer og måske et par tragedier.

Vi gjorde hinanden godt, og vi kom til at gøre hinanden fortræd. Den dag, det bliver svært eller endog rigtig svært, skal ens børn vide, at døren aldrig falder i med et smæld efter dem.

“Og så siger det i øvrigt sig selv, at dette grundlæggende vilkår - altså kærligheden - kan formidles af familier, som de nu er: far, mor, bonusforældre, to mænd eller to kvinder. Jeg tror på, at man elsker det barn, der lægges i ens favn - lige meget hvordan det blev ens barn.

Tablets skal ud af skolen

Vi må genoverveje, hvordan vi anvender it i undervisningen.

UNDERVISNING

FATIMA HACHEM,
22 ÅR, STUDERER UDDANNELSESVIDENSKAB

IT I FOLKESKOLEN har længe været et om-diskuteret emne. Både i forhold til, hvordan vi skal forholde os til generation it, der er født i en tid, hvor næsten alt foregår digitalt, men også til folkeskolens rolle og ansvar i den digitale verden.

En britisk undersøgelse viste i 2000, at it kan styrke faglig kunnen. På 55 procent af de skoler, hvor it-ressourcerne var meget gode, klarede eleverne sig over landsgennemsnittet i engelsk, matematik og naturfag. Det var kun tilfældet for 23 procent af de skoler, hvor it-ressourcerne var ringe.

Siden har der været et gennemgående ønske fra regeringen og forskere om at digitalisere folkeskolen og integrere it i undervisningen for at opfylde målsætningen om en moderne og fagligt stærkere folkeskole.

JEG FORSTÅR, at vores børn og folkeskole skal være opdateret i den digitale verden. Jeg forstår også, at it kan og skal integreres i undervisningen. Men der er simpelthen én overordnet problemstilling, der står klart i vejen. Vi står med en generation, der senest har fået udleveret tablets af folkeskolen som svar på de faglige udfordringer. Imens har en analyse af KMD vist, at 60 procent af eleverne mener, at skolen er bagud med brug af it, og at hver fjerde lærer sjældent eller aldrig bruger it i undervisningen - blandt andet på grund af mangel på didaktiske it-kompetencer.

Den paradoksale sandhed er, at hverken lærerne eller folkeskolen kan følge med, mens Miriam og Jakob hastigt udvikler sig digitalt og bruger deres tablet, som de nu lyster.

En vigtig detalje, forskningen har vist, er, at kombinationen af didaktisk design og it ikke automatisk producerer faglig og digital dannelse. Der er netop risiko for, at elever producerer digital banalitet. Jeg tror på, at der sikkert er gevinster at hente ved at styrke brugen af it i folkeskolen. Men vi må først og fremmest målrettede strategisk, hvordan it anvendes og integreres i skolen i samarbejde med lærerne. Netop derfor opfordrer jeg til, at vi trækker tablets ud af klasseværelserne og erstatter dem med efteruddannelse af lærerne i didaktisk it.

Måske er det ikke ligefrem det sjoveste forslag for eleverne, men det vil til gengæld gavne deres læring.

KRONIKEN

4. februar 2013

Antorini, husk billedkunst!

LISBETH BONDE

Faget billedkunst er et kreativt vidensfag, der bliver svigtet groft på alle niveauer i det danske uddannelsessystem: Blandt andet undervises der ikke i faget på folkeskolens mellemste og ældste klassetrin.

Lisbeth Bonde er kunstkritiker ved Weekendavisen og tidligere billedkunstlærer.

I SLUTNINGEN af 1800-tallet bredte den industrielle revolution sig fra Storbritannien til resten af den vestlige verden. Maskinerne gav os billedligt talt stærkere muskler og flere hænder. Sideløbende udvikledes demokratiet, der ideelt set hviler på individets frie valg og gør os lige for loven.

Det har også givet os meritokratiet, som sætter talent over byrd, køn, race og rang, samtidig med at viden sættes over tro. Disse efterhånden indgroede værdier har betydet, at de vesterlandske samfund har udviklet sig materielt set bedre end andre samfund. Individets frisættelse har sikret samfundets innovationsevne og omvendt.

Vi skal kunne selv, vi skal kunne tænke nyt og tænke kritisk, vi lader os ikke i samme grad forføre af religion som tidligere, og vi har lært at spørge kritisk til autoriteterne.

Det er lige så meget en kamp om identitet som om overlevelse: Vi i den vestlige verden har langt om længe indset, at vi bliver overhalet af bl.a. asiaterne, når det gælder produktivitet, pris og service. Men de nye, industrielle lande i Fjernøsten er endnu svage, når det gælder om at opfinde nyt. Så opgaven for os i Vesten er at dygtiggøre os på andre fronter end pris og produktivitet, hvis vi vil undgå at miste vores dyrt tilkæmpede velfærd. Det er der bred enighed om blandt førende økonomer.

MUSISK. Undervisningssituation i en gymnasieklasse. Billedkunst burde på lige fod med idræt være et fag gennem hele skolelivet. Privatfoto

I løbet af det 20. århundrede blev Danmark i udlandets øjne kendt for vores kreativitet. Trods vores lidenhed kan vi bryste os af fremragende kunstnere - lad mig her nævne Asger Jorn og Per Kirkeby og fra den yngre generation også Olafur Eliasson, Tal R, Superflex, Jesper Just, Elmgreen & Dragset m.fl. - store arkitekter fra Arne Jacobsen over Jørn Utzon til Hen-

ning Larsen og Bjarke Ingels og store og markante designere som PH, Finn Juhl, Hans J. Wegner og Verner Pantone. Men kan det blive ved, når de kreativ-musiske fag i skolen prioriteres så lavt? På trods af erhvervslivets og skiftende regeringers ambitioner om en stadig mere innovativ, kreativ og kompetent arbejdskraft og på trods af det faktum, at vi lever i en sti-

gende grad visuel kultur, har det vigtige kreativ-visuelle fag, billedkunst, i folkeskolen, i gymnasiet og på læreruddannelsen været på tilbagetog i snart 40 år. Det er ellers det eneste fag, som giver eleverne et bevidst forhold til billeder, og som lærer dem at skabe deres egne.

I FAGET billedkunst lærer eleven at bruge andre sider af sig selv end i de mere eksakte indlæringsfag. Ikke sjældent åbner faget en dør til levens indre og lader ham/hende træde i karakter som skabende individ. Dette er en vigtig erkendelsesproces, som kan bruges på alle niveauer i samfundet sidenhen. I billedkunst lærer eleverne at forme/skabe/hugge/klistre/sample/morfe sig frem til noget nyt - til noget, der ikke var der før - ved hjælp af deres visuelle fantasi og lærerens rådgivning.

Andre kreative/musiske fag er også væsentlige, når vi taler om at udvikle mennesker, som ikke kun kan agere rationelt og operationelt, men som også har et rigt indre liv, og som kan træde i karakter som de enestående individer, de er: faget drama, hvor eleverne lærer at gestalte en figur i et fiktivt rum, faget dans, hvor de lærer at gøre deres krop til et mobilt og visuelt musikinstrument med en øget kropsbevidsthed til følge - for ikke at glemme glæden ved at danse sammen med andre.

Men fagene dans og drama tilbyder

“Billedkunst har været på tilbagetog i snart 40 år, i folkeskolen, i gymnasiet og på læreruddannelsen

lighed, uanset hvor de ender i samfundet. Det er vigtigt, at de lærer at udtrykke sig med andet end ord og tal i en verden, der bestandigt kræver nye udfordringer.

Ifølge 'Billedkunstneren' # 3, 2012 (et fagblad for professionelle billedkunstnere) modtog musikalske grundkurser 38 mio. kr. i statstilskud i 2011, mens billedkunstneriske grundkurser ikke fik en krone. Hvor det er lovpligtigt for kommunerne at etablere musikskoler, er det overraskende nok ikke tilfældet for billedkunstskoler. Vi taber mange kreative talenter på gulvet i Danmark på den konto.

Sideløbende har de seks ugentlige timers visuel og kreativ undervisning om ugen i 36 uger om året. Herudover Fredericia Gymnasium i front, hvad angår de kreative fag. Det præsenteres som det 'praktisk-kreative gymnasium', der tilby-

kun få steder og kun som valgfag. Lad os også nævne musik, hvor eleverne nærmer sig denne kunstart teoretisk, performativt og kunstnerisk - hvis de vælger faget på A-niveau i gymnasiet. Disse fag er udviklende for børns personlighed i almindel-